

NACE Rev. 2

ZÁKLADNÉ USMERNENIA

13. 05. 2008

OBSAH

KAPITOLA 1: úvod	4
1.1 NACE a integrovaný systém klasifikácií ekonomických činností a produkcie	4
Medzinárodný systém ekonomických klasifikácií	4
1.2 Účel a charakteristika NACE	5
Štatistické klasifikácie	5
NACE – klasifikácia ekonomických činností Európskej únie	5
Rozsah a obmedzenia NACE	6
Štruktúra a kódovanie NACE	6
1.3 Historické súvislosti a právny kontext NACE	7
Od NICE k NACE Rev. 2	7
Hlavné rysy Nariadenia o NACE	8
1.4 Revízia NACE	9
KAPITOLA 2: definície a základné pravidlá	10
2.1 Základné pravidlá pre tvorbu NACE	10
Pravidlá pre tvorbu tried	10
Pravidlá pre tvorbu skupín a divízií	10
2.2 Hlavné, vedľajšie a pomocné ekonomické činnosti	11
2.3 Definícia štatistickej jednotky	12
KAPITOLA 3 : Pravidlá pre zatried'ovanie činností a jednotiek	14
3.1 Základné pravidlá pre zatried'ovanie	14
Nahradenie pridanej hodnoty	14
3.2 Viacnásobné a integrované činnosti	15
Metóda top - down	16
Zmeny hlavnej činnosti jednotky	18
Vertikálne integrované činnosti	19
Horizontálne integrované činnosti	19
3.3 Pravidlá pre špecifické činnosti	19
Činnosti vykonávané na základe poplatku alebo zmluvy a outsourcing činností	19
Subdodávateľské činnosti v CPA	20
Inštalácia na mieste	21
Oprava a údržba	21
3.4 Špecifické sekcie	21
Sekcia A: Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	21
Sekcia G: Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov.....	22
Sekcia K: Finančné a poisťovacie činnosti a M: Odborné, vedecké a technické činnosti.....	24
Sekcia O: Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	25
Sekcia T: Činnosti domácností ako zamestnávateľov; Nediferencované činnosti v domácnostiach produkujejúce tovary a služby na vlastné použitie	25
KAPITOLA 4 : Vzťah medzi NACE Rev. 2 a inými klasifikáciami	27
4.1 Vzťah k medzinárodným klasifikáciám	27

Rodina medzinárodných ekonomických a sociálnych klasifikácií	27
Integrovaný systém klasifikácií ekonomických činností a produkcie Organizácie spojených národov	28
Prepojenie NACE s ISIC	29
Prepojenie NACE s inými medzinárodnými klasifikáciami	29
4.2 Vzťah ku klasifikáciám Európskej únie	30
Štandardná klasifikácia produkcie - CPA	30
Kombinovaná nomenklatúra - CN	30
PRODCOM	30
Hlavné odvetvové zoskupenie – MIG.....	30
Platobná bilancia: priame zahraničné investície	30
4.3 Vzťah k ostatným medzinárodným klasifikáciám.....	30
NAICS	30
ANZSIC	31
Ostatné klasifikácie	31
KAPITOLA 5 : Zmeny v NACE Rev. 2 oproti NACE Rev. 1.1.....	33
5.1 Zmeny v štruktúre	33
5.2 Prevodníky: rozsah a využitie	37
PRÍLOHY	38
1. Slovník pojmov	38
2. Zoznam použitých skratiek	40

KAPITOLA 1: úvod

1.1 NACE a integrovaný systém klasifikácií ekonomických činností a produkcie

1. NACE¹ je akronym používaný na rôzne štatistické klasifikácie ekonomických činností vyvíjané Európskou úniou od roku 1970. NACE poskytuje rámec pre zber a prezentáciu veľkého množstva štatistických údajov podľa ekonomickej činnosti v oblasti hospodárskych štatistík (napr. vo výrobe, zamestnanosti, národných účtoch) a ostatných štatistických oblastiach.
2. Štatistiky vypracované na základe NACE sú porovnateľné v celej Európskej únii; na vyšších úrovniach sú porovnateľné i so svetovými štatistikami. Používanie NACE je povinné pre všetky štáty Európskej únie.

Medzinárodný systém ekonomických klasifikácií

3. Porovnateľnosť údajov vytvorených na základe NACE je daná skutočnosťou, že NACE je súčasťou uceleného systému štatistických klasifikácií, ktoré vznikli pod záštitou Štatistickej divízie Spojených národov. Z európskeho hľadiska tento systém môže byť zobrazený nasledovným spôsobom:

	Činnos t i	Produkci a	Tova r	
Svetová úroveň	ISIC	CPC	HS	SITC
Európsk a úroveň	NACE	CPA	PRODCO M	CN
Národná úroveň	Národná verzia NACE	Národná verzia CPA	Národná verzia PRODCO M	

- referenčná klasifikácia. Klasifikácie sú prepojené štruktúrou
.....→ referenčná klasifikácia. Klasifikácie sú prepojené korešpondenčnou tabuľkou
..... Klasifikácie sú prepojené korešpondenčnou tabuľkou

Kde:

- ISIC - the United Nations' International Standard Industrial Classification of all Economic Activities - Medzinárodná štandardná odvetvová klasifikácia ekonomických činností (Spojených národov)
- CPC - United Nations' Central Product Classification – Centrálna klasifikácia výrobkov (Spojených národov)
- HS - Harmonized Commodity Description and Coding System – Harmonizovaný

¹ Skratka NACE je odvodená z francúzskeho názvu „Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes“

- system spravovaný Svetovou colnou organizáciou
- SITC - Standard International Trade Classification - Štandardná medzinárodná klasifikácia obchodu
 - CPA - Classification of Products by Activity – Klasifikácia produkcie
 - PRODCOM – Production communautaire – Vybrané priemyselné výrobky
 - CN – Combined nomenclature – Kombinovaná nomenklatúra
4. Takýto systém umožňuje porovnávanie štatistík v rôznych ekonomických oblastiach. Napríklad možno porovnať štatistiku výroby výrobkov (podľa PRODCOM) so štatistikou obchodu (podľa CN). Podrobnejšie kapitola 4.
5. Klasifikácia NACE je odvodená z klasifikácie ISIC. ISIC a NACE sú zhodné v položkách na vyšších úrovniach, avšak na nižších úrovniach je NACE podrobnejšia.
6. Za účelom zabezpečenia medzinárodnej porovnateľnosti sú definície a pravidlá pre NACE a ISIC zhodné.

1.2 Účel a charakteristika NACE

Štatistické klasifikácie

7. Klasifikácie rozdeľujú štatisticky pozorovaný súbor na časti, ktoré sú vzhľadom k charakteristike objektu štatistického pozorovania homogénne v maximálne možnej miere.
8. Štatistické klasifikácie sú charakterizované:
- a. úplným pokrytím pozorovaného súboru;
 - b. navzájom sa vylučujúcimi kategóriami: každý prvok môže byť zatriedený práve do jednej kategórie klasifikácie;
 - c. metodickými princípmi, ktoré umožnia zatriedenie všetkých prvkov do kategórie klasifikácie.
9. Presnejšie povedané, hierarchické klasifikácie sú charakterizované podrobnejším a podrobnejším členením do ďalších kategórií, ktoré umožňujú zbierať a prezentovať informácie na rôznych úrovniach.

NACE – klasifikácia ekonomických činností Európskej únie

10. NACE je štandardná klasifikácia ekonomických činností Európskej únie. NACE delí ekonomické činnosti tak, že každej štatistickej jednotke, ktorá vykonáva nejakú ekonomickú činnosť, možno priradiť kód NACE.
11. Ekonomická činnosť je taká činnosť, pri ktorej použitím kombinácie výrobných prostriedkov, práce, výrobných postupov a medziproduktov vznikne výrobok alebo služba. Ekonomické činnosti sú teda charakterizované vstupmi, výrobnými postupmi a ich výstupmi (výrobkami alebo službami).

12. Činnosť, ako je definovaná pre použitie NACE, môže zahŕňať jeden jednoduchý proces (napr. tkanie) alebo môže zahŕňať niekoľko podprocesov, z ktorých každý je popísaný v inej kategórii klasifikácie (napr. výroba automobilov pozostáva z rôznych špecifických činností ako sú zlievanie, kovanie, zváranie, montáž, lakovanie atď.). Ak je výrobný proces organizovaný ako ucelená séria činností v rámci jednej štatistickej jednotky, za ekonomickú činnosť sa považuje celý zjednotený výrobný proces.
13. NACE samotná neposkytuje kategórie pre špecifické typy jednotiek: jednotky môžu vykonávať niekoľko ekonomických činností a môžu byť popísané rôznym spôsobom podľa špecifických znakov (týkajúcich sa napr. umiestnenia, pozri sekciu „štatistické jednotky“ nižšie).

Rozsah a obmedzenia NACE

14. Pri zatriedovaní podľa NACE nezáleží na druhu vlastníctva štatistickej jednotky, pretože táto charakteristika nemá vplyv na ekonomickú činnosť. Jednotky, ktoré vykonávajú rovnakú ekonomickú činnosť, sú zatriedené do rovnakých kategórií NACE bez ohľadu na to, či je jednotka obchodnou spoločnosťou, či je v súkromnom alebo v štátnom vlastníctve, či je vlastníkom materskej spoločnosti zahraničný investor alebo či má jednotka jedno alebo viac sídiel. Medzi NACE a klasifikáciou inštitucionálnych jednotiek v Systéme národných účtov (SNA) alebo v Európskom systéme účtov (ESA) nie je teda žiadny vzťah.
15. Výrobné činnosti sú popísané nezávisle na tom, či sa vyrába mechanickou prácou alebo ručne alebo či sa vyrába vo fabrike alebo doma. Moderné verzus tradičné nie je kritériom pre NACE.
16. NACE nerozlišuje medzi oficiálnou a neoficiálnou alebo medzi legálnou a ilegálnou výrobou. Klasifikácie podľa druhu vlastníctva alebo podľa spôsobu výroby môžu byť zostavené nezávisle od NACE.
17. NACE nerozlišuje medzi trhovými a netrhovými činnosťami, i keď tento rozdiel je dôležitým znakom v SNA/ESA. Porušenie tejto zásady je vhodné iba v prípade, keď údaje pochádzajú z činnosti vykonávanej naraz aj trhovým aj netrhovým spôsobom. Netrhové činnosti sú v NACE vykonávané len organizáciami a inštitúciami s podporou štátu, väčšinou v oblasti vzdelávania, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti.
18. NACE zahŕňa kategórie pre nediferencovanú výrobu tovarov a služieb domácností pre vlastné použitie. Tieto kategórie majú za úlohu vypovedať o podiele ekonomických činností domácností. Jednoznačne identifikovateľná činnosť domácností je klasifikovaná v iných častiach NACE.

Štruktúra a kódovanie NACE

19. NACE sa skladá z hierarchickej štruktúry (ako je stanovené v Nariadení NACE), metodickej príručky a vysvetliviek. Štruktúra NACE je popísaná v Nariadení NACE nasledovným spôsobom:

- prvá úroveň – sekcie – je označená alfabetickým kódom
- druhá úroveň – divízie – je označená dvojmiestnym numerickým kódom
- tretia úroveň – skupiny – je označená trojmiestnym numerickým kódom
- štvrtá úroveň – triedy – je označená štvormiestnym numerickým kódom

Alfabetický kód sekcie nie je neoddeliteľnou súčasťou kódu identifikujúceho divíziu, skupina a trieda popisujú špecifickú činnosť. Napr. činnosť „Výroba lepidiel“ je identifikovaná kódom 20.52, kde 20 je kód divízie, 20.5 je kód skupiny a 20.52 je kód triedy. Sekcia C, do ktorej činnosť „ Výroba lepidiel“ patrí, sa v kóde neobjaví.

20. Divízie sú kódované postupne od 01 do 99. Avšak niektoré kódy (4, 34, 40, 44, 48, 54, 57, 67, 76, 83, 89) sú úmyselne vynechané. Sú to tie kódy, u ktorých je v budúcnosti najväčšia pravdepodobnosť vzniku nových sekcií, a teda nebude potrebná kompletná zmena kódovania.
21. V prípadoch, kde úroveň klasifikácie nie je už ďalej členená, používa sa na nižších úrovniach označenie „0“. Napríklad veterinárne činnosti sú klasifikované kódom 75.00, pretože divízia 75 „Veterinárne činnosti“ sa nedelí do ďalších skupín ani tried. Trieda „Výroba piva“ má kód 11.05, pretože divízia 11 „Výroba nápojov“ sa nečlení do ďalších skupín, ale skupina 11.0 „Výroba nápojov, sa člení do ďalších tried.
22. Všade, kde je to možné, sa na označenie zvyškových skupín a tried typu „ostatný“, „iný“ a „i. n.“ (inde nezaradené), používa v kóde číslica 9. Napr. skupina 08.9 „Ťažba a dobývanie i. n.“ a trieda 08.99 „Iná ťažba a dobývanie“.

1.3 Historické súvislosti a právny kontext NACE

Od NICE k NACE Rev. 2

23. V rokoch 1961 až 1963 vznikla Klasifikácia odvetví v Európskych spoločenstvách – NICE ("Nomenclature des Industries établies dans les Communautés Européennes" , "Classification of Industries Established in the European Communautés"). Pôvodná verzia zahŕňala rozsiahle divízie s trojmiestnymi položkami. Revidovaná verzia (1963) obsahovala navyše podrobnejšie subdivízie. NICE zahŕňala ťažbu, spracovateľský priemysel energetiku a stavebníctvo.
24. V roku 1965 vznikla klasifikácia NCE (Nomenclature du commerce dans la CEE", Classification of Trade and Commerce in the European Communities), ktorá pokrývala všetky obchodné činnosti.
25. V roku 1967 vznikla klasifikácia služieb a klasifikácia poľnohospodárstva.
26. NACE vznikla v roku 1970 ("Nomenclature générale des activités économiques dans les Communautés Européennes", General Industrial Classification of Economic Activities within the European Communities). Ako vyplýva z názvu, bola to klasifikácia, ktorá zahŕňala všetky ekonomické činnosti.
27. Prvá verzia NACE mala dva nedostatky:

- Pretože klasifikácia nebola v Spoločenstve právne zakotvená, často sa stávalo, že údaje boli v jednotlivých štátoch zbierané podľa existujúcich národných klasifikácií a až následne transformované do NACE. Tým často krát vznikali situácie, kedy údaje neboli porovnateľné.
- Pretože klasifikácia nebola vytvorená v zodpovedajúcom medzinárodnom rámci, nebola zaručená medzinárodná porovnateľnosť.

28. Preto bolo rozhodnuté, že NACE sa bude riadiť medzinárodnými štandardami. Vďaka spolupráci so Spojenými národmi sa mohol Eurostat a zástupcovia členských krajín podieľať na tretej revízii Medzinárodnej štandardnej klasifikácii všetkých ekonomických činností (ISIC Rev. 3), ktorá bola prijatá Štatistickou komisiou Spojených národov vo februári 1989.

29. Následne bola pracovnou skupinou zostavenou z odborníkov Eurostatu a zástupcov členských krajín prevedená revízia NACE, NACE Rev. 1. Základná štruktúra bola prevzatá z ISIC Rev. 3, podrobnejšie úrovne zohľadňovali európske činnosti, ktoré boli nedostatočne riešené v ISIC Rev. 3. NACE Rev. 1 bola zavedená nariadením Rady č. 3037/90 z 9. októbra 1990.

30. V roku 2002 bola vykonaná ďalšia, nie príliš rozsiahla, úprava NACE Rev. 1.1. V tejto verzii pribudlo niekoľko položiek a niekoľko názvov položiek bolo zmenených. Cieľom verzie bolo:

- začleniť činnosti, ktoré v čase vzniku NACE Rev. 1 neexistovali (napr. call centrá);
- vziať do úvahy vzrast významu činností, ktoré sa uskutočňovali vďaka technologickým a organizačným zmenám;
- opraviť chyby v NACE Rev. 1.

31. V roku 2002 začali práce na novej revízii NACE. Nariadenie, ktorým bola ustanovená platnosť NACE Rev. 2, vyšlo v decembri 2006. Obsahuje opatrenie, ktorým sa upravuje zavedenie NACE Rev. 2 a prechod od NACE Rev. 1.1 na NACE Rev. 2 v rôznych štatistických oblastiach. Všeobecne sa NACE Rev. 2 bude používať od 1. januára 2008 (podrobnosti implementácie poskytuje odst. 8 Nariadenia o NACE).

Hlavné rysy Nariadenia o NACE

32. Členské štáty a Komisia sa zaviazali, že používanie NACE v Európskej únii bude povinné. Je to uvedené i v Nariadení, ktorým sa NACE zavádza. Všetky štatistiky v rámci Európskej únie, ktoré súvisia s ekonomickou činnosťou, musia byť zostavované podľa NACE alebo národných klasifikácií z nej odvodených.

33. Nariadenie o NACE umožňuje členským štátom používať pre národné účely národné klasifikácie odvodené od NACE; tie však musia zapadať do štruktúry NACE. Väčšina členských štátov zaviedla vo svojej národnej verzii piatu úroveň.

34. Komisia a Výbor zástupcov členských krajín (SPC) sú poverení monitorovaním zavádzania Nariadenia o NACE. Spolupracujú s organizáciami, ktoré sa zaoberajú ekonomickými činnosťami.

1.4 Revízia NACE

35. Zmeny v štruktúre hospodárstva, v štruktúre organizácií, technologický a technický vývoj boli dôvodom vzniku nových ekonomických činností, ktoré môžu nahradiť niektoré staré činnosti a výrobky. Takéto zmeny si vyžadujú zmeny aj v klasifikáciách ekonomických činností. Intervaly medzi jednotlivými revíziami nesmú byť príliš dlhé, aby sa neznížila použiteľnosť starej klasifikácie, ale nesmú byť ani príliš krátke, aby bola zaručená porovnateľnosť údajov. Každá revízia klasifikácie, zvlášť keď sa mení jej štruktúra, znamená narušenie časových radov.

36. V rokoch 2000 – 2007 sa uskutočnila v európskych a medzinárodných klasifikáciách rozsiahla zmena známa ako „Operácia 2007“. Revízia sa týkala všetkých klasifikácií medzinárodného systému ekonomických klasifikácií (pozri kap. 1.1). Hlavné podmienky revízie boli:

- zodpovedať súčasnej svetovej ekonomike;
- lepšia porovnateľnosť s ostatnými národnými a medzinárodnými klasifikáciami;
- náväznosť na predchádzajúce verzie.

Od roku 2002 sa uskutočnilo niekoľko konzultácií všetkých zúčastnených strán, napríklad zástupcov Komisie, národných štatistických úradov, európskych obchodných a výrobných asociácií, ktorí sa vyjadrovali k úpravám NACE Rev 1.1.

37. Celkový charakter NACE zostal nezmenený. NACE Rev. 2 hľadá rovnováhu medzi požiadavkami užívateľov na vysokú mieru podrobnosti a možnosťami štatistických inštitúcií.

38. Podrobnejší popis zmien NACE Rev. 2 oproti NACE Rev 1.1. je v kapitole 5.

KAPITOLA 2: definície a základné pravidlá

2.1 Základné pravidlá pre tvorbu NACE

39. Pravidlá, ktoré sa používajú na určenie klasifikačnej kategórie na akejkoľvek úrovni klasifikácie, sú ovplyvnené viacerými požiadavkami, napr. potenciálnym použitím klasifikácie alebo údajov. Tieto pravidlá sa uplatňujú v rôznej miere podľa úrovne klasifikácie: pri tvorbe nižších úrovní sú založené na podobnosti výrobných postupov, ktoré sú na vyšších úrovniach menej podstatné.

Pravidlá pre tvorbu tried

40. Základným pravidlom pre tvorbu tried je čo možno najväčšia podobnosť tried, resp. činností v nich zaradených.

41. NACE Rev. 2 sa snaží čo najviac dodržiavať pravidlá použité vo štvrtej revízii ISIC. Preto ďalším pravidlom je podobnosť výrobných postupov (technológií), t.j. činnosti sú zlučované do tried, ak používajú rovnaké technológie.

42. V NACE sa najviac, kedykoľvek to je možné, dodržiavajú nasledujúce dve podmienky:

- a. Produkcia určitého druhu tovaru alebo služieb, ktoré charakterizujú danú triedu, sa podieľa na objeme výroby jednotky, ktorá je zatriedená v danej triede.
- b. Trieda zahŕňa jednotky, ktoré vyrábajú najviac tovarov alebo služieb danej triedy.

43. Ďalším pravidlom pri tvorbe tried je relatívna dôležitosť danej činnosti. Všeobecne možno povedať, že jednotlivé triedy sú určené pre činnosti, ktoré sú bežné vo väčšine členských krajín alebo sú mimoriadne dôležité vo svetovej ekonomike. Niektoré triedy v ISIC sú kvôli medzinárodnej porovnateľnosti zahrnuté aj v NACE.

Pravidlá pre tvorbu skupín a divízií

44. Na rozdiel od tvorby tried je pri vytváraní skupín a divízií technológia použitá pri výrobe menej dôležitá ako požiadavka na zoskupovanie činností na vyšších úrovniach. Na najvyššej úrovni (sekcii) je najdôležitejšou požiadavkou všeobecná charakteristika tovarov a služieb a nároky potencionálnych užívateľov štatistiky.

45. Najdôležitejšie pravidlá používané pri tvorbe skupín a divízií sú:

- povaha vyrábaného tovaru a služieb;
- účely, pre ktoré sú tovar a služby určené;
- vstupy a spôsob výroby.

46. V prípade povahy vyrábaného tovaru a služieb sa berie do úvahy ich fyzické zloženie, stupeň rozpracovania a potreby, ktoré napĺňajú. Rozlíšenie povahy vyrábaných výrobkov a služieb poskytuje základ na zoskupovanie jednotiek podľa podobností v spotrebe nerastných surovín, zdrojov dopytu a trhov pre výrobky.

47. Váha prikladaná pravidlám popísaným vyššie, kolíše od jednej kategórie ku

druhej. Vo veľkom množstve prípadov (napr. potravinársky, textilný, odevný a kožiarsky priemysel, strojárstvo, služby) sú tieto tri pravidlá vyvážené. V prípade výroby polotovarov je najčastejšie prikladaný najväčší význam fyzickej povahe a stupňu spracovania. V prípade tovaru vyrábaného zložitými postupmi sa uplatňuje tretie pravidlo vstupov a spôsobov výroby.

2.2 Hlavné, vedľajšie a pomocné ekonomické činnosti

48. Jednotka môže vykonávať jednu alebo viac ekonomických činností popísané v jednej alebo viacerých triedach NACE.
49. Hlavná ekonomická činnosť jednotky je činnosť, ktorá sa podieľa najväčšou mierou na tvorbe pridanej hodnoty jednotky. Hlavná ekonomická činnosť sa určuje pomocou top-down metódy (pozri kap. 3.1) a podľa nej nie je vždy potrebné, aby pridaná hodnota u hlavnej činnosti tvorila viac ako 50% celkovej pridanej hodnoty.
50. Vedľajšia ekonomická činnosť je akákoľvek činnosť, ktorej výstupom sú tovary alebo služby vhodné pre poskytnutie tretej strane.
51. Medzi hlavnými a vedľajšími ekonomickými činnosťami na jednej strane a pomocnými službami na druhej strane existuje rozdiel. Hlavné a vedľajšie činnosti môžu byť vykonávané s podporou mnohých pomocných činností, ako je napr. účtovníctvo, doprava, skladovanie, nákup, propagácia výrobkov, opravy a údržba. Takto vyrobený tovar alebo služby slúžia iba k zaisteniu vykonávania hlavnej a vedľajších ekonomických činností jednotky.
52. Činnosť je považovaná za pomocnú, ak spĺňa nasledujúce podmienky:
- a. pomáha iba príslušnej jednotke;
 - b. vstupy sú započítané do nákladov jednotky;
 - c. výstupy (obvykle služby, zriedkavo tovar) nie sú súčasťou konečného výrobku a nepodieľajú sa na tvorbe hrubého základného kapitálu;
 - d. porovnateľné činnosti zodpovedajúceho meradla sú vykonávané podobnými jednotkami.
53. Nasledujúce príklady činností nie sú považované za pomocné ekonomické činnosti:
- a. výroba tovaru alebo služieb, ktoré sa podieľajú na tvorbe pridanej hodnoty: stavebné práce na vlastný účet, ktoré sú v prípade dostupnosti údajov klasifikované v sekcii stavebníctvo, vytváranie softvéru;
 - b. výroba takých výrobkov, ktoré sú významnou súčasťou predávaného tovaru, i keď časť z nich sa použije pri hlavnej ekonomickej činnosti;
 - c. výroba tovaru alebo služieb, ktoré sa neskôr stanú neoddeliteľnou súčasťou finálneho výrobku vyrábaného hlavnou alebo vedľajšou činnosťou (napr. výroba krabíc v oddelení balenia tovaru);
 - d. výroba energie (v elektrárňach, ktoré sú súčasťou podniku), i keď je celá spotrebovaná v materskom podniku;

- e. nákup tovaru určeného k následnému predaju v nezmenenej podobe;
- f. výskum a vývoj, ak tieto činnosti nepodporujú súčasnú výrobu.

54. Vo všetkých spomenutých prípadoch sú v prípade dostupnosti údajov jednotky činnosťmi jednotkami (pozri kap. 2.3) a klasifikujú sa podľa príslušných činností.

2.3 Definícia štatistickej jednotky

55. Z dôvodu nutnosti poskytnutia celkového štatistického obrazu o ekonomike je požadovaná v závislosti na druhu údajov široká škála informácií o jednotkách (organizáciách) a ich štruktúre. Napríklad zisk spoločnosti je možno získať iba z jedného centrálného pracoviska, ktoré poskytuje súhrnné informácie o celej firme. Ale údaje o predaji je možné získať za všetky pobočky. Pre zmysluplné použitie a analyzovanie údajov je preto treba definovať súbor štatistických jednotiek.

56. Rôzne typy štatistických jednotiek majú rôzne potreby, ale každá jednotka je špecifickou entitou, ktorá je definovaná a jasne rozoznateľná od všetkých ostatných. Môže to byť fyzická alebo právnická osoba alebo v prípade homogénnej výroby štatistický konštrukt.

57. Nasledujúce typy jednotiek sú popísané v Nariadení Rady o štatistických jednotkách²:

- a. skupina podnikov
- b. podnik
- c. činnosťná jednotka (ČJ)
- d. miestna jednotka
- e. miestna činnosťná jednotka (miestna ČJ)
- f. inštitucionálna jednotka
- g. jednotka s homogénnou výrobou (JHV)
- h. miestna jednotka s homogénnou výrobou (miestna JHV)

Tab.1: Vzťah medzi typmi jednotiek.

	viac lokalít	jediná lokalita
Viac činností	podnik inštitucionálna jednotka	miestna jednotka
Jediná činnosť	ČJ JHV	miestna ČJ miestna JHV

Systém administratívnych a štatistických jednotiek môže byť znázornený nasledovne:

² Nariadenie Rady č. 696/93 z 15. mája 1993 o štatistických jednotkách určených pre sledovanie a analýzu podnikovej sféry v krajinách Európskeho spoločenstva

KAPITOLA 3 : Pravidlá pre zatried'ovanie činností a jednotiek

3.1 Základné pravidlá pre zatried'ovanie

58. Kód NACE je priradený každej jednotke zapísanej v štatistickom registri podľa jej hlavnej ekonomickej činnosti. Za hlavnú ekonomickú činnosť sa považuje tá činnosť, ktorá sa najvyššou mierou podieľa na pridanej hodnote vytvorenej v jednotke. Priradiť jednotkám kód NACE môžu pomôcť: vysvetlivky NACE, rozhodnutia prijaté riadiacim výborom pre NACE, korešpondenčné tabuľky a referencie na iné klasifikačné systémy, ako napr. ISIC, CPA, HS, CN atď.
59. V jednoduchom prípade, keď jednotka vykonáva jedinú činnosť, hlavná činnosť tejto jednotky je určená kategóriou NACE, ktorá popisuje túto činnosť. Ak jednotka vykonáva niekoľko činností (nie pomocné činnosti, sekcia 2.2), hlavná činnosť bude stanovená na základe pridanej hodnoty odpovedajúcej ku každej jednotlivej činnosti.
60. Pridaná hodnota je základným pojmom pri rozhodovaní o zatriedení jednotky podľa klasifikácie ekonomických činností. Hrubá pridaná hodnota je definovaná ako rozdiel medzi výstupom a medzispotrebou, je to pridaná miera príspevku každej ekonomickej jednotky k hrubému domácejmu produktu.

Nahradenie pridanej hodnoty

61. Aby bolo možné stanoviť hlavnú činnosť jednotky, musia byť známe činnosti, ktoré daná jednotka vykonáva, ako aj k nim prislúchajúci podiel pridanej hodnoty. V prípade, ak nie je možné za jednotlivé vykonávané činnosti získať informácie o pridanej hodnote, na zatriedenie jednotky sa musia použiť náhradné kritériá. Takými kritériami môžu byť:
- a. Náhradné kritériá založené na výstupe:
- hrubá produkcia jednotky, ktorá zodpovedá tovarom alebo službám prislúchajúcim každej činnosti;
 - hodnota tržieb alebo obratu skupín výrobkov prislúchajúcich každej činnosti;
- b. Náhradné kritériá založené na vstupe:
- mzdy a platy prislúchajúce daným činnostiam (alebo príjem SZČO);
 - počet osôb zapojených do jednotlivých činností jednotky;
 - čas zodpovedajúci jednotlivým činnostiam jednotky.
62. Náhradné kritériá môžu byť použité ako približné údaje namiesto nezistiteľnej pridanej hodnoty. Mali by sa k nej čo najviac približovať a preto môžu poslúžiť k priamemu porovnaniu s údajmi založenými priamo na pridanej hodnote. Pri použití náhradných kritérií sa nemení metóda na určenie hlavnej činnosti.
63. Používanie uvedených náhradných kritérií však môže byť v niektorých prípadoch zavádzajúce. A to vtedy, keď štruktúra náhradných kritérií nie je úmerná štruktúre (neznámej) pridanej hodnoty.

64. Ak použijeme tržby (obrat) ako náhradu za pridanú hodnotu, mali by sme zohľadniť, že tržby a pridaná hodnota nie sú v niektorých prípadoch úmerné. Napríklad v obchode majú tržby zvyčajne oveľa nižší podiel pridanej hodnoty ako tržby vo výrobe. I v rámci výroby sa vzťah medzi tržbami a výslednou pridanou hodnotou môže meniť tak medzi jednotlivými činnosťami, ako aj v rámci nich. Pre niektoré činnosti sa tržby definujú špecifickým spôsobom, čo spôsobuje, že porovnanie s ostatnými činnosťami je nepoužiteľné, sú to napríklad finančné sprostredkovateľské činnosti alebo poisťovacie činnosti. Rovnaká situácia môže nastať aj pri použití náhradných kritérií založených na výstupe.
65. Veľa jednotiek vykonáva obchodné a iné činnosti. V takýchto prípadoch sú údaje o obrate v obchode najmenej vhodnou náhradou za neznáme údaje o podiele pridanej hodnoty obchodnej činnosti. Oveľa vhodnejším kritériom je hrubý zisk (rozdiel medzi obchodným obratom a nákupom tovaru určeného na predaj upravený o zmenu stavu zásob). Obchodný zisk sa však môže meniť aj v rámci maloobchodu a veľkoobchodu, a tiež medzi jednotlivými obchodnými činnosťami. Okrem toho je potrebné zohľadniť špecifické pravidlá pre zatriedovanie obchodných činností uvedené v sekcii 3.4.
66. Podobné opatrenia musia byť zohľadnené aj pri použití náhradných kritérií založených na vstupe. Pomer medzi mzdami, platmi alebo zamestnanosťou na jednej strane a pridanou hodnotou na strane druhej nie je hodnoverný, ak je pracovná náročnosť (výkonnosť) rozličných činností rozdielna. Medzi rôznymi ekonomickými činnosťami, ako aj medzi činnosťami jednej triedy NACE sa môže pracovná náročnosť podstatne meniť. Napríklad ručná výroba vs. strojová výroba.

3.2 Viacnásobné a integrované činnosti

67. Môže sa stať, že významné činnosti jednotky sú zaradené do viac ako jednej triedy NACE. Tieto prípady môžu vyplynúť z vertikálnej integrácie činností (napríklad stínanie stromov spojené s píliarstvom, alebo ťažba hliny spojená s výrobou tehál), z horizontálnej integrácie činností (napríklad výroba pekárskeho výrobku kombinovaná s výrobou čokoládových sladkostí), alebo z akejkoľvek inej kombinácie činností vykonávaných v štatistickej jednotke. V takýchto situáciách by mala byť jednotka klasifikovaná podľa pravidiel popísaných v tejto sekcii.
68. Ak jednotka vykonáva činnosti, ktoré spadajú práve do dvoch rôznych pozícií NACE, jedna z týchto činností bude vždy tvoriť viac ako 50% pridanej hodnoty. Prípady rovnakého, 50% podielu dvoch rôznych činností na pridanej hodnote sú vysoko nepravdepodobné a výnimočné. Činnosť, ktorá reprezentuje viac ako 50% pridanej hodnoty, je hlavnou činnosťou jednotky a určuje zatriedenie jednotky podľa klasifikácie NACE Rev.2.
69. Ak jednotka vykonáva viac ako dve činnosti spadajúce do viac ako dvoch pozícií NACE, a súčasne žiadna z týchto činností netvorí viac ako 50% pridanej hodnoty, zatriedenie jednotky sa musí vykonať podľa metódy "top - down" tak, ako je popísané nižšie.

Metóda top - down

70. Metóda top - down je založená na hierarchickom princípe: zatriedenie jednotky podľa najnižšej úrovne klasifikácie musí byť konzistentné so zatriedením jednotky podľa vyšších úrovní štruktúry tejto klasifikácie. Aby bola táto podmienka splnená, začína sa s určením pozície na najvyššej úrovni a pokračuje sa smerom nadol, cez jednotlivé úrovne klasifikácie, nasledujúcim spôsobom:

- Identifikuje sa sekcia, ktorá má najvyšší podiel pridanej hodnoty.
- V rámci tejto sekcie sa identifikuje divízia, ktorá má najvyšší podiel pridanej hodnoty v rámci tejto sekcie.
- V rámci tejto divízie sa identifikuje skupina, ktorá má najvyšší podiel pridanej hodnoty v rámci tejto divízie.
- V rámci tejto skupiny sa identifikuje trieda, ktorá má najvyšší podiel pridanej hodnoty v rámci tejto skupiny.

71. Príklad: jednotka vykonáva nasledujúce činnosti (podieľ v zmysle pridanej hodnoty):

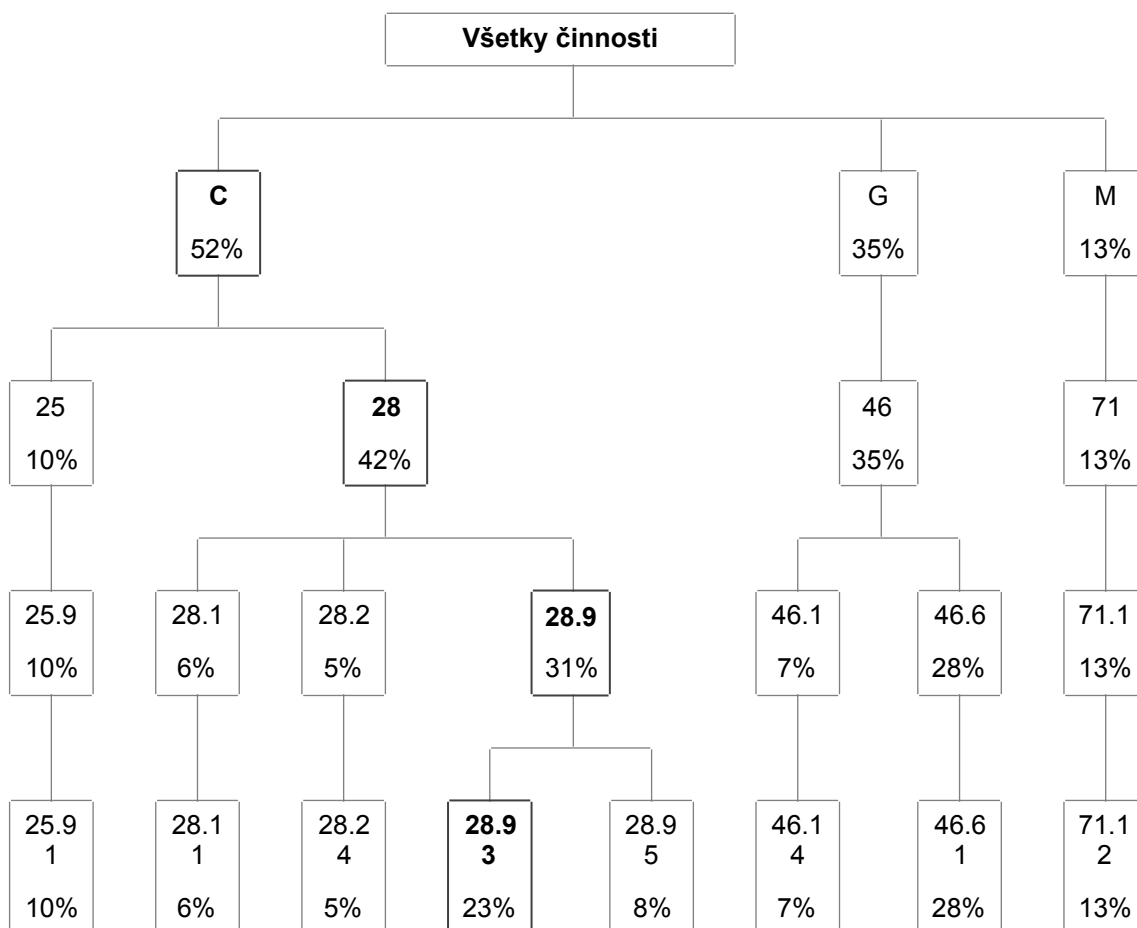
Sekcia	Divízia	Skupin	Trieda	Názov triedy	Podie
C	25	25.9	25.91	Výroba ocelových zásobníkov a podobných kontajnerov	10%
		28	28.1	28.11	Výroba motorov a turbín, okrem motorov pre lietadlá, autá a bicykle
		28.2	28.24	Výroba ručného náradia na mechanický pohon	5%
		28.9	28.93	Výroba strojov na spracovanie potravín, nápojov a tabaku	23%
			28.95	Výroba strojov na výrobu papiera a lepenky	8%
G	46	46.1	46.14	Sprostredkovanie obchodu so strojmi, priemyselnými zariadeniami, loďami a lietadlami	7%
			46.6	46.61	Veľkoobchod s poľnohospodárskymi strojmi, zariadeniami a príslušenstvom
M	71	71.1	71.12	Inžinierske činnosti a súvisiace technické poradenstvo	13%

- Identifikuje sa hlavná sekcia zo
Sekcie C - Priemyselná výroba (52%)
Sekcie G - Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov (35%)
Sekcie M - Odborné, vedecké a technické činnosti (13%)
- Identifikuje sa hlavná divízia v rámci sekcie C:

Divízia 25: Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	10%
Divízia 28: Výroba strojov a zariadení i. n.	42%
• Identifikuje sa hlavná skupina v rámci divízie:	
Skupina 28.1 Výroba strojov na všeobecné účely	6%
Skupina 28.2 Výroba ostatných strojov na všeobecné účely	5%
Skupina 28.9 Výroba ostatných strojov na špeciálne účely	31%
• Identifikuje sa hlavná trieda v rámci skupiny 28.9:	
Trieda 28.93 Výroba strojov na spracovanie potravín, nápojov a tabaku	23%
Trieda 28.95 Výroba strojov na výrobu papiera a lepenky	8%

Správna trieda je teda 28.93 Výroba strojov na spracovanie potravín, nápojov a tabaku, hoci trieda s najvyšším podielom pridanej hodnoty je 46.61.

Nasledujúci obrázok zobrazuje postup vedúci k rozhodnutiu o zatriedení:

72. Pretože existujú rozdiely medzi klasifikáciou ISIC a NACE na úrovni skupín a tried, je možné, že použitie top - down metódy v NACE prinesie iný výsledok ako uplatnenie top - down metódy v ISIC. Ak je to možné, mala by sa najskôr určiť trieda v klasifikácii ISIC a až potom v klasifikácii NACE. Takto sa zaistí porovnanie na celosvetovej úrovni.

73. Pre určenie hlavnej ekonomickej činnosti v sekcii G Veľkoobchod a maloobchod je potrebné použiť upravenú top - down metódu; podrobnejšie v paragrafoch 93-99.

Zmeny hlavnej činnosti jednotky

74. Jednotky môžu meniť svoju hlavnú ekonomickú činnosť, buď naraz alebo postupne v priebehu určitého obdobia, buď kvôli sezónnym vplyvom alebo z dôvodu rozhodnutia manažmentu o zmene činnosti. Hoci tieto zmeny vyžadujú aj prehodnotenie postavenia v štatistickej klasifikácii, príliš časté zmeny by mohli mať za následok nestabilitu medzi krátkodobými (mesačnými a štvrťročnými) a

dlhodobými štatistikami a ich interpretácia by bola nesmierne ťažká.

75. Ak jednotka vykonáva dve činnosti, ktoré sa podieľajú približne 50% na pridanej hodnote, použije sa pravidlo stability. Toto pravidlo zabráni častým zmenám, ktoré neodrážajú zásadnú zmenu v ekonomickej realite. Podľa tohto pravidla by sa zmena hlavnej činnosti mala vykonať vtedy, ak aktuálna hlavná činnosť reprezentuje menej ako 50% podielu pridanej hodnoty minimálne posledné dva roky.

Vertikálne integrované činnosti

76. Ak výrobné fázy, ktoré na seba priamo nadväzujú, sú vykonávané jednou výrobnou jednotkou, t.j. výstup jednej fázy vstupuje do ďalšej, ide o vertikálne integrované činnosti. Príkladom môže byť ťažba dreva a jeho následné spracovanie na píle, ťažba ílu kombinovaná s výrobou tehál alebo výroba odevov v textilnom závode.

77. Pri použití NACE Rev. 2, vertikálna integrácia by mala byť chápaná ako každá iná forma viacnásobnej činnosti, t.j. hlavná činnosť jednotky je tá činnosť, ktorej podiel pridanej hodnoty zistený top - down metódou je najväčší. Takéto chápanie je zmenou oproti predošlej verzii NACE. Vertikálnu integráciu špecifických prípadov v Poľnohospodárstve pozri v paragrafe 92.

78. Ak pridanú hodnotu alebo kritériá, ktoré ju nahrádzajú nemožno určiť pre jednotlivé kroky vo vertikálne integrovanom procese priamo z účtovníctva jednotky, je možné porovnanie s inou jednotkou, ktorá vykonáva rovnaké činnosti. Eventuálne, ocenenie medziproduktov alebo konečných produktov môže byť založené na trhových cenách.

Horizontálne integrované činnosti

79. Horizontálne integrovaná činnosť nastáva vtedy, keď činnosti sú vykonávané súčasne a sú používané rovnaké výrobné prostriedky. Na určenie hlavnej činnosti sa použije opäť metóda top - down, pričom treba uplatniť rovnaké zásady pre náhradné kritériá, ktoré už boli spomenuté.

3.3 Pravidlá pre špecifické činnosti

Činnosti vykonávané na základe poplatku alebo zmluvy a outsourcing činností

80. V tejto sekcii je použitá nasledovná terminológia:

a. Zadávatel' (zmocnitel') = jednotka, ktorá vstúpi do zmluvného vzťahu s inou jednotkou (tu nazývaná dodávateľ) na vykonanie niektorých častí výrobného procesu.

b. Dodávateľ (kontraktor) = jednotka, ktorá zrealizuje určitý výrobný proces založený na zmluvnom vzťahu so zadávateľom. Tiež sa používa termín "subkontraktor" alebo "subdodávateľ". V NACE činnosti vykonávané dodávateľom sa nazývajú "na základe poplatku alebo zmluvy".

c. Outsourcing = zmluva, podľa ktorej zadávateľ požaduje od dodávateľa vykonať určitý druh činnosti. Niekedy sa tiež používa termín subdodávateľská zmluva.

Príkladmi častí výrobného procesu, ktoré môžu byť outsourcované sú: výrobné činnosti, zamestnávateľské služby, podporné činnosti atď. Zadávateľ a dodávateľ

môžu by umiestnení buď na tom istom ekonomickom území alebo na rôznych ekonomických územiach: umiestnenie nemá vplyv na zatriedenie žiadnej z týchto dvoch jednotiek.

81. Dodávatelia, t. j. jednotky vykonávajúce nejakú činnosť za poplatok alebo na základe zmluvy, sú zatriedení tak ako jednotky, ktoré vyrábajú taký istý tovar alebo službu na vlastný účet, okrem Obchodu (pozri paragrafy 93-99 a vysvetlivky Sekciu G) a Stavebníctva (v prípade outsourcingu stavebných činností zadávateľ by mal byť zaradený do 41.10 a dodávateľ do 41.20).

82. Vo výrobe poskytuje zadávateľ dodávateľovi technické špecifikácie výrobných činností, ktoré majú byť vykonané na vstupnom materiáli. Vstupný materiál (vo forme suroviny alebo polotovaru) môže alebo nemusí byť poskytnutý (vlastnený) zadávateľom. Príkladmi takýchto činností sú: výroba kovov (kovanie, odlievanie, rezanie, lisovanie a zlievanie), spracovanie kovov (pochromovanie), výroba a dokončovanie odevov.

83. Zadávateľ, ktorý úplne outsourcuje transformačný proces, by mal byť klasifikovaný vo výrobe iba vtedy, ak vlastní surovinu používanú ako input vo výrobnom procese (a teda vlastní aj konečný output).

Zadávateľ, ktorý outsourcuje iba časť výrobného procesu, je klasifikovaný vo výrobe.

Vo všetkých ostatných prípadoch, zadávateľ by mal byť klasifikovaný podľa princípu pridanej hodnoty: môže to byť do sekcie G Veľkoobchod a maloobchod; oprava a údržba motorových vozidiel (podľa činnosti a druhu predávaného tovaru, pozri paragrafy 93-99), alebo do iných sekcií napr. do sekcie M Odborné, vedecké a technické činnosti alebo do sekcie N Administratívne a podporné služby.

84. V prípade outsourcingu zamestnávateľských služieb by sa malo rozlišovať **medzi outsourcingom na dobu dočasnú alebo trvalú**:

- Ak je outsourcing založený na dočasnej báze, zadávateľ je klasifikovaný podľa činnosti, ktorú práve vykonáva (napr. Výroba). Dodávateľ je klasifikovaný kódom 78.20 Činnosti agentúr sprostredkujúcich zamestnanie na dobu určitú.
- Ak je outsourcing založený na trvalom základe, zadávateľ je klasifikovaný podľa činnosti, ktorú práve vykonáva (napr. Výroba). Dodávateľ je klasifikovaný kódom 78.30 Ostatné poskytovanie ľudských zdrojov.

Subdodávateľské činnosti v CPA

85. V predchádzajúcej sekcii bolo poznamenané, že vo všeobecnosti klasifikácia činností nezávisí na tom, či sú vykonávané na vlastný účet alebo na základe zmluvy alebo poplatku. Zatriedňovanie výstupu týchto činností (výrobných a služieb) sa však viaže na vlastníctvo vstupného materiálu. (Pokiaľ nie sú činnosti rozlíšené v NACE, zodpovedajúci output je odlišný a záleží na tom, či vstupný materiál vlastní vyrábajúca jednotka alebo nie. V druhom prípade, výstupom činnosti je vykonávaná služba a poskytovaná spolu so vstupným materiálom, a to je vlastne to, za čo dodávateľ platí).

86. Preto CPA 2008 rozlišuje medzi produktmi vyrábanými na vlastný účet a činnosťami vykonávanými na produktoch na základe zmluvy alebo poplatku. Špecifické kategórie a subkategórie, zvyčajne kódované zx.yy.9 alebo zx.yy.99, majú názov „subdodávateľské činnosti pri výrobe...“. Tieto subkategórie zahŕňajú časť alebo celú operáciu v procese výroby spomenutých produktov vykonanú dodávateľom na materiále patriacom zadávateľovi. Títo dodávatelia sú platení za vykonanú prácu a v odmene za vykonanú prácu môže byť zahrnutá aj úhrada za malé množstvo ďalšieho materiálu potrebného pre túto prácu. Tieto subkategórie nezahŕňajú tovary tej istej kategórie, ak boli vyrobené dodávateľom, ktorý vlastní hlavný vstupný materiál.

87. V CPA 2002 a CPC ver. 2 sú tieto výstupy nazývané „priemyselné činnosti“ .

Inštalácia na mieste

88. Jednotky, ktoré vykonávajú najmä inštaláciu alebo montáž prvkov alebo zariadení v budovách, ktoré sú potrebné pre ich užívanie (funkčnosť), sú klasifikované v sekcii F Stavebníctvo (divízia 43).

89. Inštalácia strojov a iných zariadení, ktoré nie sú potrebné pre užívanie (funkčnosť) budov alebo stavebné inžinierske práce sú klasifikované v skupine 33.2 Inštalácia priemyselných strojov a zariadení.

Oprava a údržba

90. Jednotky, ktoré vykonávajú opravu a údržbu, sú klasifikované (v závislosti na druhu opravovaného tovaru) do nasledujúcich kategórií:

- a. skupina 33.1 Oprava kovových konštrukcií, strojov a prístrojov;
- b. divízia 43 Špecializované stavebné práce;
- c. skupina 45.2 Oprava a údržba motorových vozidiel; okrem motocyklov;
- d. divízia 95 Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosť.

91. Jednotky, ktoré vykonávajú generálnu opravu lietadiel, lokomotív a lodí sú klasifikované v tej istej triede ako jednotky, ktoré ich vyrábajú.

3.4 Špecifické sekcie

Táto sekcia popisuje pravidlá a definície, ktoré sa musia zohľadňovať pri zatriedovaní jednotiek v špecifických sekciách. Všeobecné opisy, definície a charakteristiky sekcií sú uvedené v príslušných vysvetlivkách.

Sekcia A: Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov

92. V poľnohospodárstve často dochádza k situácii, keď je komplikované rozdeliť pridanú hodnotu medzi niekoľko činností, ktoré vykonáva jednotka. Napr. keď jednotka pestuje hrozno a vyrába z neho víno alebo pestuje olivy a vyrába z nich olej. V týchto prípadoch najvhodnejším zástupným ukazovateľom je „počet odpracovaných hodín“ a jeho uplatnenie do vertikálne integrovanej činnosti by viedlo k zatriedeniu jednotiek do Poľnohospodárstva. V podobných prípadoch budú jednotky zatriedené do Poľnohospodárstva dohodou, aby bolo zaručené harmonizované spracovanie.

Sekcia G: Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov

93. V sekcii G je obchod, okrem obchodu s motorovými vozidlami, rozdelený na veľkoobchod a maloobchod. Môže sa stať, že jednotka vykonáva horizontálne obchodné integrované činnosti pod rozličnými formami: aj veľkoobchodný aj maloobchodný predaj, alebo v obchodoch aj mimo obchodov. Ak tovar predaný jednotkou nespadá iba do jednej triedy podľa pravidla 50% podielu pridanej hodnoty, potom je potrebné použiť upravenú top - down metódu a pritom zohľadniť ďalšie úrovne.

94. V rámci divízie 46 „Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov“, sa musí posúdiť najprv zatriedenie buď do triedy 46.1 „Sprostredkovanie veľkoobchodu“ alebo do zoskupenia skupín 46.2 – 46.9. Preto ako prvé rozhodnutie, ktoré sa musí prijať, je zaradenie jednotky do jednej z týchto dvoch možností, na základe princípu pridanej hodnoty. Ak sa vyberie zoskupený stupeň 46.2 – 46.9, nasledujúci krok bude rozhodnutie medzi „nešpecializované“ alebo „špecializované“ (pozri nižšie). Nakoniec sa musí urobiť výber do skupín a tried podľa top - down metódy.

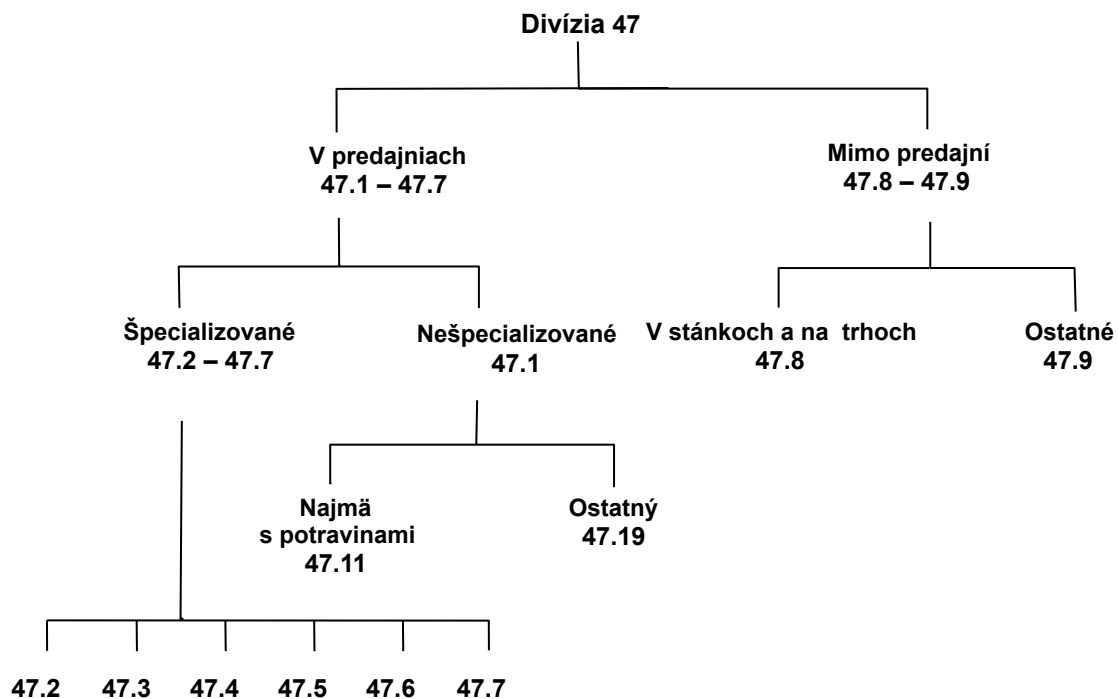
95. Schéma nižšie zobrazuje rozhodovací strom, ktorý sa použije na zatriedenie jednotky do špecifickej triedy divízie 46 Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov:

Ďalšie delenie podľa príslušných produktov

96. V rámci divízie 47 „Maloobchod“ sa ako prvé musí posúdiť ďalší stupeň rozdelenia na zoskupenie skupín 47.1 až 47.7 „Maloobchod v predajniach“ a zoskupenia skupín 47.8 až 47.9 „Maloobchod mimo predajni“. Preto ako prvé rozhodnutie, ktoré sa musí prijať, je umiestnenie jednotky do jednej z týchto dvoch možností na základe princípu pridanej hodnoty. Ak sa rozhodne pre zoskupený stupeň „Maloobchod v predajniach“, ďalším krokom bude rozhodnutie medzi „nešpecializované“ alebo „špecializované“ (pozri nižšie). Nakoniec sa musí uskutočniť výber do skupín a tried podľa top - down metódy.

97. Schéma nižšie zobrazuje rozhodovací strom, ktorý sa použije na zatriedenie jednotky do špecifickej triedy divízie 47 „Maloobchod“.

Ďalšie delenie podľa príslušných produktov

98. Tak v prípade veľkoobchodu ako aj maloobchodu, rozlíšenie medzi “špecializovaným” a “nešpecializovaným” je založené na počte tried zahrňujúcich predávaný tovar, kde zvažované triedy by mali vykazovať minimálne 5% (a menej ako 50%) pridanej hodnoty:

a. Ak predávané produkty patria do jednej až štyroch tried zo skupín 46.2 až 46.7 (pre veľkoobchod) alebo do 47.2 až 47.7 (pre maloobchod), jednotka sa považuje za “špecializovaný obchod”. Potom je nevyhnutné určiť hlavnú činnosť pomocou top - down metódy na základe pridanej hodnoty, najprv sa vyberie hlavná skupina a potom triedy v rámci skupiny:

Trieda	Prípad A	Prípad B	Prípad C
47.21	30%	30%	20%
47.25	5%	15%	5%
47.62	45%	40%	35%
47.75	20%	15%	40%
Konečné zatriedenie	Trieda 47.62	Trieda 47.21	Trieda 47.75

b. Ak predávané produkty patria do piatich alebo viac tried v niektorej zo skupín 46.2 až 46.7 (pre veľkoobchod) alebo 47.2 až 47.7 (pre maloobchod), potom by mala byť jednotka klasifikovaná ako nešpecializovaná. V maloobchode je preto klasifikovaná do skupiny 47.1. Ak potraviny, nápoje a tabak predstavujú najmenej 35% pridanej hodnoty, jednotka bude klasifikovaná do triedy 47.11, vo všetkých ostatných prípadoch by mala byť klasifikovaná do triedy 47.19.

Trieda	Prípad A	Prípad B	Prípad C
47.21	5%	20%	5%
47.22	10%	15%	5%
47.42	15%	10%	45%
47.43	25%	10%	40%
47.54	45%	45%	5%
K o n e č n é zatriedenie	Trieda 47.19	Trieda 47.11	Trieda 47.19

99. Pravidlá pre zatriedenie sú vždy založené na maloobchodnej činnosti jednotky. Ak jednotka vykonáva okrem maloobchodu aj vedľajšiu činnosť, zatriedenie jednotky do vhodnej triedy je určené len podmieneným zložením jej maloobchodnej činnosti.

Sekcia K: Finančné a poisťovacie činnosti a M: Odborné, vedecké a technické činnosti

100. V sekcii K vznikli dve triedy, ktoré siahajú za tradičný rámec pokrytia ekonomických činností NACE, menovite trieda 64.20 “Činnosti holdingových spoločností” a 64.30 “Trusty, fondy a podobné finančné subjekty”. Jednotky zaradené v týchto triedach nemajú žiadny príjem z predaja produktov a obyčajne nezamestnávajú zamestnancov (okrem možno jednej alebo niekoľkých osôb vystupujúcich ako zákonní reprezentanti), zvyčajne majú iba

meno a adresu. V niektorých krajinách je ich pomerne veľa vďaka daňovým výhodám.

101.Pri zatriedovaní jednotiek podľa príkladu týchto dvoch tried, by sa mala pozornosť takisto venovať ďalším triedam (dve z nich v sekcii M, divízia 70), menovite triedy 70.10 "Vedenie firiem" a 70.22 "Poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia".

102.Podrobnejšie:

- a) trieda 64.20 "Činnosti holdingových spoločností" sa vzťahuje na činnosti holdingových spoločností, ktorých hlavnou činnosťou je vlastníctvo spoločnosti a ktoré ju nespravujú alebo neriadia.
- b) trieda 64.30 "Trusty, fondy a podobné finančné subjekty" je veľmi špecifická v NACE keďže sa nevzťahuje na žiadnu ekonomickú činnosť, ale na jednotky.
- c) trieda 66.30 "Činnosti investičných manažérov" zahŕňa činnosti vykonávané na základe poplatku alebo zmluvy
- d) trieda 70.10 "Vedenie firiem" zahŕňa dozeranie a riadenie podriadených jednotiek, vykonávanie operatívnej kontroly a každodenného riadenia.
- e) trieda 70.22 "Poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia" zahŕňa poradenské služby týkajúce sa otázok ako podnikové strategické a organizačné plánovanie, marketingové ciele a nástroje, riadenie ľudských zdrojov atď.

Určenie hlavnej činnosti jednotky vykonávajúcej niektoré z práve uvedených činností, je založené na princípe pridanej hodnoty. Treba mať na pamäti, že kapitálové zisky nevytvárajú pridanú hodnotu a teda by sa nemali brať do úvahy. Uvedenie vyššie zmienených tried predstavuje hlavnú zmenu oproti NACE Rev 1.1.

Sekcia O: Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie

103.NACE nerobí žiadne rozdiely pokiaľ sa týka verejného sektora (ako je definované v SNA a ESA), do ktorého je verejná jednotka zatriedená. Ba čo viac, neexistuje žiadna kategória, ktorá opisuje všetky činnosti vykonávané vládou ako taká. V dôsledku toho ani všetky vládne orgány nie sú zatriedené do sekcii O „Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie“. Jednotky vykonávajúce činnosti na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, ktoré špecificky zodpovedajú ďalším oblastiam NACE, sú zatriedené do príslušnej sekcii. Napríklad stredná škola v správe štátnej alebo miestnej správy je zatriedená do skupiny 85.3 (Sekcia P) alebo verejná nemocnica je zatriedená do triedy 86.10 (Sekcia Q). Na druhej strane, nielen vládne organizácie sú zatriedené v Sekcii O.

Sekcia T: Činnosti domácností ako zamestnávateľov; Nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie

104.Divízia 97 zahŕňa len činnosti súkromných domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu. Výstup tejto činnosti sa považuje za výrobu podľa SNA, a

z tohto dôvodu a pre určitý prehľad, bola táto divízia zahrnutá do NACE Rev.2. Nezaradujú sa sem činnosti domáceho personálu: napríklad opatrovanie detí je klasifikované v triede 88.91, pranie šatstva je klasifikované v triede 96.01, činnosť sluhov je klasifikovaná v skupine 96.9 atď.

105.Potreba popísať činnosti pre vlastné použitie vyplynula zo zberu údajov, ako napríklad prehľadoch o pracovnej sile alebo použitia času. Kým trhové činnosti by mali byť vo všeobecnosti popísané podľa existujúcich pravidiel identifikácie správneho NACE kódu, použitie týchto pravidiel pre činnosti pre vlastné použitie je obtiažne, pretože na rozdiel od trhových činností, je ťažké vyčíslieť pridanú hodnotu. Tieto činnosti často krát kombinujú poľnohospodárstvo, stavebníctvo, výrobu textilu, opravy a iné služby. Divízia 98 Nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie korešponduje s divíziou 96 a 97 v NACE Rev. 1, ktoré boli vytvorené, aby pokryli takéto činnosti. Divízia 98 nie je dôležitá pre obchodné štatistiky, ale je potrebná v zbere údajov týkajúcich sa domácností a činností zabezpečovania si životných potrieb.

KAPITOLA 4 : Vzťah medzi NACE Rev. 2 a inými klasifikáciami

106.V tejto kapitole sú popísané vzťahy medzi NACE a inými klasifikáciami. Ako ilustráciu uvádzame schému z 3. odstavca tejto príručky. Najprv sú popísané vzťahy medzi NACE a celosvetovými klasifikáciami, ktoré často slúžia európskym klasifikáciám ako základ. Potom sú popísané vzťahy medzi NACE a európskymi klasifikáciami. Nakoniec sú popísané vzťahy s ostatnými medzinárodnými klasifikáciami z pohľadu národných účtov.

107.Ramon, on-line server pre metadáta Eurostatu, ponúka informácie o medzinárodných, regionálnych a národných štatistických klasifikáciách určených pre mnoho oblastí: ekonomické analýzy, životné prostredie, vzdelanie, zamestnanie, národné účty atď. Nachádza sa tu všeobecný popis klasifikácií, ich štruktúra, vysvetlivky, prevodníky medzi jednotlivými klasifikáciami, metodické dokumenty apod.

Kedykoľvek to je možné, tieto informácie sú vystavené vo všetkých oficiálnych jazykoch Európskej únie. Server RAMON má adresu <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/>.

4.1 Vzťah k medzinárodným klasifikáciám

Rodina medzinárodných ekonomických a sociálnych klasifikácií

108.Rodinu medzinárodných ekonomických a sociálnych klasifikácií tvoria klasifikácie registrované v Katalógu klasifikácií Spojených národov, ktorý je spravovaný Štatistickou komisiou Spojených národov v oblastiach ekonomiky, demografie, práce, vzdelania, sociálnej starostlivosti, geografie, životného prostredia, využitia času a turizmu. Tiež zahŕňa klasifikácie, ktoré sú odvodené z klasifikácií Katalógu klasifikácií a využívané sú predovšetkým na národných úrovniach (napr. NACE, CPA)

109.Rodina medzinárodných ekonomických a sociálnych klasifikácií sa delí do troch základných skupín: referenčné, odvodené a príbuzné.

110.Referenčné klasifikácie rodiny sú také ekonomické a sociálne klasifikácie, ktoré schválila Štatistická komisia Spojených národov alebo iný kompetentný orgán, ktorým môže byť Medzinárodná organizácia práce (ILO), Medzinárodný menový fond (IMF), Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO), Svetová zdravotnícka organizácia (WHO), Svetová colná organizácia (WCO). Preto sú tieto oficiálne klasifikácie prijímané a odporúčané ako návod na tvorbu odvodených klasifikácií. Referenčnou klasifikáciou pre klasifikáciu ekonomických činností je ISIC.

111.Odvođené klasifikácie sú odvodené z referenčných. Bud' môžu prevziať štruktúru klasifikácie a zvýšiť jej podrobnosť pridaním ďalšej úrovne alebo môže dôjsť ku zlúčeniu alebo preskupeniu položiek jednej alebo viacej klasifikácii. Odvođené klasifikácie sú často prispôbené národným alebo nadnárodným účelom. NACE je odvodenou klasifikáciou od ISIC.

112.Príbuzné klasifikácie čiastočne zodpovedajú referenčným a pre porovnanie údajov získaných pomocou týchto klasifikácií je nutné použiť korešpondenčné tabuľky.

Integrovaný systém klasifikácií ekonomických činností a produkcie Organizácie spojených národov

113. Štatistická komisia Spojených národov navrhla v roku 1989 súbor klasifikácií, ktorý dokopy poskytuje zázemie pre rôzne druhy ekonomických činností celosvetového použitia. Hlavnými zložkami tohto systému sú ISIC, CPC, SITC a BEC.
- ISIC reprezentuje v systéme časť ekonomických klasifikácií,
 - CPC je hlavným nástrojom pre zatriedovanie tovaru a služieb,
 - SITC je agregovanou klasifikáciou premiestniteľných výrobkov pre štatistiku medzinárodného obchodu,
 - BEC je klasifikáciou tovarov pre účely ekonomických analýz
114. CPC a SITC používajú názvy kategórií z Harmonizovaného systému (HS). Napríklad názvy kategórií CPC na najnižšej úrovni zodpovedajú jednej alebo niekoľkým zlúčeným z HS. Zvlášť v poľnohospodárstve často vzniká situácia, kedy je jedna kategória HS rozdelená do viac kategórií CPC.
115. HS je medzinárodná klasifikácia pre colné účely, ktorú vytvorila Svetová colná organizácia pre účely zahraničného obchodu. Používa sa pre colné sadzby aj pre štatistiku zahraničného obchodu. HS je hierarchicky usporiadaný a obsahuje podrobnú charakteristiku približne 5 000 druhov tovarov. Je rozdelený do 96 kapitol, každá je identifikovaná dvojmiestnym číselným kódom. Kapitoly sú rozdelené do štvormiestnych podkapitol, ktoré obsahujú šesťmiestne položky. Aj keď HS klasifikuje tovar, t. j. výrobky fyzickej podstaty, zahŕňa aj elektrickú energiu. HS neklasifikuje služby, ale zahŕňa fyzické výstupy služieb (napr. architektonické plány, nosiče so softvérom, umelecké originály staršie ako 100 rokov atď.). Revízie sa vykonávajú každoročne, posledná bola v roku 2007.
116. CPC zostavuje produkciu podľa fyzického charakteru a vnútornej povahy tovaru alebo poskytovanej služby. Táto podmienka zahŕňa napr. druh použitého surového materiálu, výrobný proces, účel, na ktorý výrobok slúži. I keď sa táto podmienka často zhoduje s podmienkou použitou v klasifikácii ekonomických činností, CPC nie je klasifikáciou produkcie závislou na klasifikácii ekonomických činností. CPC je teda nezávislá na systéme kódovania ISIC.
117. Aj keď je fyzický charakter hlavnou podmienkou CPC, CPC berie do úvahy aj kritérium ekonomického pôvodu. Toto pravidlo je prevzaté z európskej NACE a CPA a klasifikácia produkcie spája v jednej kategórii tovary a služby, ktoré sú výstupom jednej ekonomickej činnosti.
118. V marci 2006 Štatistická komisia Spojených národov prijala revidovanú verziu CPC ver. 2.
119. Štruktúra klasifikácie SITC je verná tradícii použitého materiálu, stupňu spracovania a účelu.
120. BEC slúži na prevod údajov zostavených na základe SITC do zmysluplných výstupov pre ekonomické analýzy založené na rozdieloch medzi výrobnými

prostriedkami, polotovarmi a trvanlivým alebo netrvanlivým tovarom. Nie je priamy vzťah medzi ISIC a BEC, i keď kategórie SITC sú pretransformované do 19 kategórií v BEC. Klasifikácia BEC bola revidovaná v roku 1986 podľa tretej revízie SITC a v rokoch 2002 a 2007 došlo ku zmenám v terminológii kategórii na základe zmien v HS.

Prepojenie NACE s ISIC

121.NACE je klasifikácia odvodená od ISIC: kategórie na všetkých úrovniach NACE sú definované tak, aby boli zhodné alebo aby tvorili podmnožinu kategórie ISIC. Prvá a druhá úroveň ISIC Rev. 4 (sekcie a divízie) sú identické so sekciami a divíziami NACE Rev. 2. Tretia a štvrtá úroveň (skupiny a triedy) ISIC Rev. 4 je rozdelená v NACE Rev. 2 podľa požiadaviek Európskej únie. Skupiny a triedy NACE Rev. 2 môžu byť vždy zlúčené do skupín a tried ISIC Rev. 4 od ktorých sú odvodené. Cieľom odlišností NACE Rev. 2 od ISIC Rev. 4 je prispôbenie európskej ekonomike.

122.Aj systém kódovania je vo všetkých prípadoch, kedy je to len možné, rovnaký. Pre ľahšie odlíšenie jednotlivých úrovní sú prvé dve miesta kódu (divízia) oddelené od druhých dvoch (skupina a trieda) bodkou. Pretože niektoré skupiny a triedy z ISIC Rev. 4 sú rozdelené do skupín a tried NACE Rev. 2 bez dopĺňujúcej hierarchickej úrovne, ich číselné kódy sa líšia.

Prepojenie NACE s inými medzinárodnými klasifikáciami

123.Spojené národy alebo iné medzinárodné organizácie vytvorili ešte niekoľko klasifikácií, ktoré sú vo vzťahu s ISIC alebo využívajú časť tejto klasifikácie pre svoju štruktúru. Majú teda súvislosť i s NACE.

124.Takéto klasifikácie boli vyvinuté pre tvorbu štatistík z oblasti zamestnania, zamestnanosti, spotreby, vzdelania, turizmu a životného prostredia. Najdôležitejšie sú spomenuté nižšie, podrobnejšie informácie sú na servere Štatistickej divízie Spojených národov <http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/>.

- Klasifikácia funkcií vládnych inštitúcií (COFOG);
- Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania (ISCED);
- Medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní (ISCO);
- Satelitný účet cestovného ruchu;
- Klasifikácia informačných a komunikačných technológií (ICT);

4.2 Vzťah ku klasifikáciám Európskej únie

Štandardná klasifikácia produkcie - CPA

125.I keď je CPA európskou verziou CPC a slúži na rovnaké účely, existujú v jej štruktúre rozdiely (napr. CPA je podrobnejšia). Európska únia pri jej tvorbe prijala hľadisko ekonomického pôvodu s klasifikáciou NACE ako referenčným rámcom. Až po štvrtú úroveň (triedy) je CPA zhodná s NACE. Všeobecne možno povedať, že podtriedy CPC sú opätovne usporiadané podľa ekonomického pôvodu. Vzťah medzi CPA a NACE Rev. 2 je zreteľný v kódovaní CPA: kódovanie prvých štyroch miest CPA je až na niekoľko málo výnimiek zhodné s NACE Rev. 2. V každodennej štatistickej práci je možné CPA podobne ako iné klasifikácie produkcie použiť charakter produkcie pre vymedzenie jednotlivých činností. V niektorých prípadoch je vzťah činnosť - výrobok založený na dohode. To sa stáva, keď tie isté výrobky sú výstupom odlišných činností s iným výrobným postupom.

Kombinovaná nomenklatúra - CN

126.CN je klasifikácia používaná na vnútorné účely Európskej únie za účelom zisťovania štatistík zahraničného obchodu a cieľ a poskytuje ešte podrobnejšiu štruktúru ako HS. CN bola zavedená v roku 1988. Podpoložky sú určené osemmiestnym číselným kódom, vznikajú pridaním dvoch miest k položke HS. CN je každoročne revidovaná nariadením Rady a je teda záväzná pre všetkých členov Európskej únie.

PRODCOM

127.PRODCOM je skratka pre európske štatistiky priemyselnej produkcie (nezahŕňa iné služby ako priemyselné). PRODCOM je každoročne aktualizovaný. Názvy sú odvodené z CN, ale označenie kódov od CPA. PRODCOM používa osemmiestne číselné kódy, u ktorých sa prvých šesť miest zhoduje s CPA. Prepojenie s CPA zaručuje prepojenie s NACE, pretože klasifikácia produkcie a ekonomických činností spolu úzko súvisia. V prípadoch, kedy to podobnosť s CN dovolí, možno porovnávať produkčné štatistiky a štatistiky zahraničného obchodu.

Hlavné odvetvové zoskupenie – MIG

128.Hlavné odvetvové zoskupenie je európskou klasifikáciou, kde sú odvetvové zoskupenia založené na dopyte výrobkov. Sú to energie, výrobky pre medzispotrebu, investičné výrobky, výrobky dlhodobej spotreby a výrobky krátkodobej spotreby.

Platobná bilancia: priame zahraničné investície

129.Platobná bilancia používa zoskupenie kategórií (prevažne sú používané divízie) NACE pre zostavovanie údajov priamych zahraničných investícií.

4.3 Vzťah k ostatným medzinárodným klasifikáciám

NAICS

130.NAICS je priemyslová klasifikácia Severnej Ameriky. Bola rozvinutá v polovici 90. rokov pre priemysel a ekonomické analýzy Kanady, Spojených štátov a

Mexika. Je založená na triedení výrobkov a jednotiek, nie ekonomických činností. Dôsledkom toho je jej štruktúra podstatne odlišná od ISIC a NACE. Napriek tomu môžu byť údaje klasifikované podľa NAICS prevedené do dvojmiestnych divízií ISIC Rev. 4/NACE Rev. 2. V mnohých prípadoch je porovnateľnosť zaručená i na nižších úrovniach. Viac na <http://www.census.gov/epcd/www/naics.html> (USA) a <http://www.statcan.ca/> (Kanada).

ANZSIC

131. Austrálska a novozélandská Štandardná klasifikácia priemyslu (ANZSIC) bola rozvinutá pre potreby obidvoch štátov v oblasti štatistiky produkcie a priemyselných analýz. Vychádza z medzinárodných štandardov, resp. z klasifikácie ISIC Rev. 3. Tieto klasifikácie sú vo veľkej zhode, viac na <http://www.arc.gov.au/applicants/codes.htm>.

Ostatné klasifikácie

132. Okrem členských štátov Európskej únie používajú národnú verziu NACE ešte Švajčiarsko a Nórsko. Okrem toho ešte ďalších desať štátov sa hlási vo svojich národných štatistikách ku klasifikácii NACE, napr. kandidátske Turecko a Chorvátsko. Viac ako 150 ďalších štátov používa klasifikácie ekonomických činností založených na ISIC alebo NACE. 4.4 Zlučovanie kategórií pre potreby národných účtov

133. V oblasti Systému národných účtov (SNA) sa používajú dve agregácie kategórií ISIC/NACE podľa úrovni, ktoré sa zlučujú: „vyššia úroveň“ s 10 resp. 11 kategóriami a „stredná úroveň“ s 38 kategóriami. Tieto agregácie nie sú súčasťou ISIC/NACE, ale sú z nich úplne odvodené.

134. Tab. 5: „Vyššia úroveň agregácie SNA/ISIC A*10/11

A*10/11	Popis	Sekcia ISIC Rev. 4/
1	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	A
2	Priemyselná výroba: ťažba a dobývanie	B, C, D, E
2a	Priemyselná výroba	C
3	Stavebníctvo	F
4	Veľkoobchod a maloobchod; doprava a skladovanie; ubytovanie a stravovacie služby	G, H, I
5	Informácie a komunikácie	J
6	Finančné a poisťovacie činnosti	K
7	Činnosti v oblasti nehnuteľností	L
8	Odborné vedecké a technické činnosti; administratívne a podporné činnosti	M, N
9	Verejná správa, obrana; povinné sociálne zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo a sociálna pomoc	O, P, Q
10	Ostatné činnosti	R, S, T, U

Tab. 6: „Stredná úroveň agregácie SNA/ISIC A*38“.

Číslo	A* 38	Popis	Divízie ISIC Rev. 4 /
1	A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	01 až 03
2	B	Ťažba a dobývanie	04 až 09
3	CA	Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	10 až 12
4	CB	Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	13 až 15
5	CC	Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač	16 až 18
6	CD	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	19
7	CE	Výroba chemikálií a chemických produktov	20
8	CF	Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	21
9	CG	Výroba výrobkov z gumených a plastových a ostatných nekovových minerálnych výrobkov	22 a 23
10	CH	Výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	24 a 25
11	CI	Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	26
12	CJ	Výroba elektrických zariadení	27
13	CK	Výroba strojov a zariadení iných	28
14	CL	Výroba dopravných prostriedkov	29 a 30
15	CM	Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zariadení	31 až 33
16	D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	35
17	E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpadov a služieb odstraňovania odpadov	36 až 39
18	F	Stavebníctvo	41 až 43
19	G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	45 až 47
20	H	Doprava a skladovanie	49 až 53
21	I	Ubytovacie a stravovacie služby	55 a 56
22	JA	Nakladateľské, audiovizuálne a rozhlasové činnosti	58 až 60
23	JB	Telekomunikácie	61
24	JC	IT a ostatné informačné služby	62 a 63
25	K	Finančné a poisťovacie činnosti	64 až 66
26	L	Činnosti v oblasti nehnuteľností	68
27	MA	Právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické činnosti, technické testovanie a analýzy	69 až 71
28	MB	Vedecký výskum a vývoj	72
29	MC	Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	73 až 75
30	N	Administratívne a podporné služby	77 až 82
31	O	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	84
32	P	Vzdelávanie	85
33	QA	Zdravotníctvo	86
34	QB	Rezidenčná starostlivosť a sociálna práca	87 a 89
35	R	Umenie, zábava a rekreácia	90 až 93
36	S	Ostatné činnosti	94 až 96
37	T	Činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie	97 a 98
38	U	Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	99

KAPITOLA 5 : Zmeny v NACE Rev. 2 oproti NACE Rev. 1.1

135.Celková charakteristika klasifikácie NACE zostala zachovaná, i keď sa zmenili niektoré pravidlá pre použitie, kritériá pre tvorbu systematickej časti a formulácia vysvetliviek.

136.Nová klasifikácia je podrobnejšie členená a najvyššie úrovne sú tvorené podľa novej koncepcie tak, aby odrážali rôzne spôsoby výroby a vznik nových odvetví. Zároveň sa pozmenila a opravila štruktúra odvetví, ktoré neprešli výrazným vývojom.

137.Podrobnosť klasifikácie vzrástla (z 514 tried na 615 tried). Toto detailnejšie členenie je zreteľné na všetkých úrovniach, napr. u služieb a výroby, naproti tomu v poľnohospodárstve až na nižších úrovniach.

5.1 Zmeny v štruktúre

138.V NACE Rev. 1.1 bolo 17 sekcií a 62 oddielov, v NACE Rev. 2 je 21 sekcií a 88 divízií. Niektoré sekcie môžu byť s predchádzajúcou verziou porovnané jednoducho, ale napríklad úplne nová sekcia J „Informačné a komunikačné činnosti“ nie.

139.Tabuľka 7 uvádza zmeny na úrovni sekcií. Je to iba hrubé orientačné porovnanie, ktoré nemôže slúžiť na prevod údajov.

Tab. 7: Zmeny sekcií NACE Rev. 1.1a NACE Rev. 2.

NACE Rev 1.1	NACE Rev. 2.
A - Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo B - Rybolov a chov rýb	A - Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
C - Ťažba nerastných surovín	B - Ťažba a dobývanie
D - Priemyselná výroba	C - Priemyselná výroba
E - Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	D - Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu E - Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
F - Stavebníctvo	F - Stavebníctvo
G - Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	G - Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
H - Hotely a reštaurácie	I - Ubytovacie a stravovacie služby
I - Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	H - Doprava a skladovanie J - Informácie a komunikácia
J - Finančné sprostredkovanie	K - Finančné a poisťovacie činnosti
K - Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	L - Činnosti v oblasti nehnuteľností M - Odborné, vedecké a technické činnosti N - Administratívne a podporné služby
L - Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	O - Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
M - Školstvo	P - Vzdelávanie
N - Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Q - Zdravotníctvo a sociálna pomoc

O - Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	R - Umenie, zábava a rekreácia S - Ostatné činnosti
P - Činnosti domácností	T - Činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovar a služby na vlastné použitie
Q - Exteritoriálne organizácie a združenia	U - Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

140.Tabuľka 8 ukazuje ku koľkým zmenám na všetkých úrovniach došlo.

Tab. 8: Zmeny v počte kategórií NACE Rev. 1.1a NACE Rev. 2.

	NACE Rev. 1.1	NACE Rev. 2	Rozdiel
Celá klasifikácia			
Sekcie	17	21	+4
Divízie	62	88	+26
Skupiny	224	272	+48
Triedy	514	615	+101
Sekcia priemyselná výroba			
Sekcie	1	1	0
Divízie	23	24	+1
Skupiny	103	95	-8
Triedy	242	230	-12
Ostatné sekcie			
Sekcie	16	20	+4
Divízie	39	64	+25
Skupiny	121	177	+56
triedy	272	385	+113

141.Aby bolo jasné, akým spôsobom môžu zmeny v štruktúre zasiahnuť do procesu zavádzania NACE Rev. 2, je dôležité si uvedomiť k akým typom zmien došlo.

- 1 —► 1: 196 tried z NACE Rev 1.1 zodpovedá presne jednej triede z NACE Rev. 2 a naopak
- n —► 1: v 87 prípadoch dve alebo viac tried NACE Rev 1.1 zodpovedá jednej triede NACE Rev. 2
- 1 —► m: 17 tried NACE Rev 1.1 bolo rozdelených do dvoch alebo viac tried NACE Rev.2
- n —► m: v 214 prípadoch dve alebo viac tried NACE Rev. 1.1 zodpovedá dvom alebo viacerým triedam v NACE Rev. 2

Jednotky, ktoré sú zatriedené v triedach typu 1 —► 1 a n —► 1, môžu byť automaticky prekódované pri prevode údajov z NACE Rev. 1.1 do NACE Rev. 2. V národných štatistikách sa ešte musí brať ohľad na národné verzie NACE.

142.Zmien v NACE Rev. 2 je toľko, že je nemožné sa tu o všetkých zmieňovať. Tie najzásadnejšie sú popísané nižšie.

143.Sekcie NACE Rev. 1.1 zahrňujúce poľnohospodárstvo a rybnárstvo (A, B) boli zlúčené. Avšak nižšie úrovne tejto novej sekcie A „Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybnárstvo“ boli rozšírené. Je to dôsledok štruktúry klasifikácie ISIC, ktorá zohľadňuje veľmi dôležitú úlohu poľnohospodárstva v rozvojových štátoch.

144. V sekcii C „Priemyselná výroba“ vznikli nové divízie, ktoré reprezentujú nové odvetvia a tie staré, u ktorých vzrástla ekonomická alebo sociálna dôležitosť. Napr. je to divízia 21 „Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov“ a 26 „Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov“ (Táto sa líši od starého oddielu 30 „Výroba kancelárskych strojov a počítačov“ tým, že lepšie vypovedá o činnosti v oblasti high-tech). Iná skupina nových divízií, napr. 11 „Výroba nápojov“ alebo 31 „Výroba nábytku“ vznikli rozdelením existujúcich divízií. Úrovne v nich boli povýšené (z pôvodných skupín vznikli divízie a z pôvodných tried skupiny) a boli vytvorené triedy.
145. Väčšina ďalších oddielov sekcie C zostala nezmenená, s výnimkou pôvodného oddielu 22 „Vydavateľstvo, tlač a reprodukcia nahraných nosičov záznamu“ a 37 „Recyklovanie“, ktorých podstatná časť bola presunutá do iných sekcií (pozri nižšie).
146. Opravy a inštalácie strojov a zariadení, ktoré boli v minulosti klasifikované v priemyselnej výrobe pri zodpovedajúcom výrobku, sú teraz zatriedované do novej divízie 33 „Oprava a inštalácia strojov a prístrojov“. Aj ostatné opravy možno v NACE Rev. 2 zatriediť, ale nie je pre ne vytvorená žiadna zvláštna skupina „Opravy“.
147. Vznikla nová sekcia E „Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov“, ktoré v sebe zahŕňajú sanitárne činnosti zo starých oddielov 90 „Odstraňovanie odpadových vôd a odpadov, hygienické a podobné činnosti“ (sekcia O „Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby“), 41 „Úprava a rozvod vody“ (sekcia E „Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody“) a 37 „Recyklovanie“ (sekcia D „Priemyselná výroba“). Podrobnosť na jednotlivých úrovniach vzrástla.
148. Zmenil sa koncept sekcie „Stavebníctvo“. Oproti jednému oddielu (45 „Stavebníctvo“), ktorého štruktúra bola založená na procese výstavby, sú teraz tri (41 „Výstavba budov“, 42 „Inžinierske stavby“, 43 „Špecializované stavebné práce“), ktoré sa viaže skôr k účelu a typu stavby.
149. Z bývalej sekcie G „Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru“ bola premiestnená skupina 52.7 „Oprava tovaru osobnej potreby a potrieb pre domácnosť“. Avšak z dôvodu porovnateľnosti a návaznosti údajov „Opravy a údržba motorových vozidiel, okrem motocyklov a opravy a údržba motocyklov, v sekcii G zostali (oddiel 50 v NACE Rev 1.1 korešponduje s divíziou 45 v NACE Rev. 2).
150. Z dôvodu rozdielnej povahy a zamerania jednotlivých činností bola detailnejšie rozpracovaná štruktúra sekcie I „Ubytovacie a stravovacie služby“.
151. Vznikla nová sekcia J „Informácie a komunikácia“. Zahŕňa činnosti produkcie informácií, kultúrnych diel, údajov, informačných technológií a poskytovanie ich spracovania, prenosu a distribúcie a ostatné služby s tým spojené. Sekcia obsahuje vydavateľské činnosti, kde je zahrnuté nakladateľstvo v oblasti softvéru (divízia 58), činnosti v oblasti filmu a hudobné vydavateľské činnosti (divízia 59), tvorbu televíznych a rozhlasových programov a vysielanie (divízia 60), telekomunikačné činnosti (divízia 61), informačné technológie (divízia 62) a informačné služby (divízia 63). Pretože

boli činnosti v NACE Rev 1.1 v sekcii D „Priemyselná výroba“, I „Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie“, K „Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti“ a O „Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby“, dopad na porovnateľnosť verzií NACE je silný. Nové poňatie informačných a komunikačných služieb ponúka ucelenejší pohľad na toto odvetvie ako predchádzajúca verzia.

152.V sekcii K (NACE Rev. 2) „Finančné a poisťovacie činnosti“ vznikli dve nové skupiny, ktoré stoja mimo tradičného poňatia NACE v oblasti ekonomických činností: 64.2 „Činnosti holdingových spoločností“ a 64.3 „Trasty, fondy a podobné finančné subjekty“.

153.Sekcia K „Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti“ v NACE Rev 1.1 bola v NACE Rev. 2 bola rozdelená do troch. „Činnosti v oblasti nehnuteľností“ sú vďaka svojmu veľkému významu v oblasti národných účtov jednou sekciovou (L). Činnosti, ktoré vyžadujú vysokú mieru vzdelania, školenia, odborných znalostí a skúseností boli presunuté do sekcie M „Odborné, vedecké a technické činnosti“. Sekcia N „Administratívne a podporné činnosti“ zasa zahŕňajú také činnosti, ktoré podporujú všeobecne obchodné činnosti a ktoré nemajú za hlavný cieľ predávanie odborných znalostí. Činnosti v oblasti výpočtovej techniky (Oddiel 72 v NACE Rev 1.1) už nie sú súčasťou sekcie K, ale sú zahrnuté v samostatnej novej sekcii J. Skupina 72.5 „Opravy a údržba kancelárskych strojov a počítačov“ je presunutá do sekcie S „Ostatné činnosti“.

154.Rozsah sekcie P „Vzdelávanie“ bol rozšírený i na športové, kultúrne a iné vzdelávanie a podporné činnosti.

155.Sekcia Q „Zdravotníctvo a sociálna pomoc“ je členená podrobnejšie. Namiesto jedného oddielu 85 „Zdravotná a sociálna starostlivosť“; veterinárne činnosti) vznikli tri divízie: 86 „Zdravotníctvo“, 87 „Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)“, 88 „Sociálna práca bez ubytovania“. Pretože v tejto sekcii je kladený dôraz na poskytovanie starostlivosti osobám, ktoré sú dôležitým predmetom záujmu pri sledovaní celkovej ekonomiky, veterinárne činnosti boli presunuté ako divízia 75 do sekcie M „Odborné, vedecké a technické činnosti“.

156.Podstatná časť sekcie O „Ostatné sociálne a osobné služby“ z NACE Rev. 1.1 bola presunutá do sekcie E „Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov“, J „Informácie a komunikácia“, R „Umenie, zábava a rekreácia“ a S „Ostatné činnosti“ NACE Rev. 2. Dôsledkom toho boli niektoré činnosti, ako napr. tvorivé, umelecké a zábavné činnosti, činností herní, kasín a stávkových kancelárií povýšené na úroveň divízie.

5.2 Prevodníky: rozsah a využitie

157.Prevodníky sú dôležitým nástrojom pre porovnávanie štatistických údajov zbieraných a triedených podľa viacerých klasifikácií alebo podľa rôznych verzií jednej klasifikácie. Prevodníky popisujú všetky odchýlky jednej klasifikácie od druhej alebo všetky zmeny, ku ktorým došlo pri revízií.

158.Pretože NACE sa používa v širokom spektre oblastí, pri zmene je nutné prevodníky vytvoriť. Prevodníky z NACE Rev 1.1 do NACE Rev. 2 a naopak sú dostupné v elektronickej podobe.

159.Keď sa súčasne tvorila nová verzia NACE a CPA, vznikla medzi nimi silná väzba. Pri definovaní produktov v CPA (v pojmoch prevzatých z CN, keď to bolo možné) boli vytvorené i podrobné prevodníky z CN, CPC, ISIC a NACE.

160.Všetky prevodníky sú v elektronickej podobe zverejnené na http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/relations/index.cfm?TargetUrl=LST_REL.

PRÍLOHY

1. Slovník pojmov

V slovníku sú vysvetlené niektoré pojmy používané vo vysvetlivkách a v metodickéj príručke NACE Rev. 2 tak ako sú chápané pre účely NACE Rev. 2.

Vedľajší produkt - je výrobok, ktorý vzniká pri výrobe iného výrobku. Exkluzívny vedľajší produkt možno vyrobiť len v jednej skupine (napr. melasa vznikne len pri výrobe cukru), bežný vedľajší produkt možno získať pri výrobe niekoľkých druhov tovaru a činností, pri ktorých môže vzniknúť možno zatriediť do viacerých skupín (napr. vodík vzniká pri rafinácii ropy, pri karbonizácii uhlia, ale i pri výrobe niektorých základných chemických látok).

Tovar - je premiestniteľný výrobok, ktorý môže byť vymenený. Môže to byť výrobok z výrobnéj linky, unikát alebo i pevné médium (napr. CD na uchovanie softvéru).

Výrobné prostriedky - majetok iný, ako vstupný materiál a palivá, ktorý sa používa pri výrobe tovaru alebo služieb. Zahŕňa výrobné haly, stroje, lokomotívy, nákladné automobily, traktory. Pôda obvykle nie je výrobným prostriedkom.

Výrobný postup - je jasne definovaný spôsob premeny (fyzikálny, chemický, ručný alebo iný) pri výrobe nového tovaru (spotrebného, polotovaru, investičného), pri využívaní výrobkov alebo pri alebo pri poskytovaní služieb priemyslu v sekcii B „Ťažba a dobývanie“, C „Priemyselná výroba“, D „Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu“, E „Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov“ a F „Stavebníctvo“.

Stroje: prevažne pre domácnosť - stroje a vybavenie navrhované pre použitie v domácnostiach, napr. domáce práčky.

Stroje: priemyselné - stroje a vybavenie navrhované pre iné použitie než v domácnostiach, napr. práčky pre verejné práčovne.

Spracovateľský priemysel - všetky činnosti zahrnuté v sekcii C „Priemyselná výroba“. Je tu zahrnutá domáca výroba i výroba vo veľkom. Nie každá činnosť, ktorá je prevádzaná vo veľkom závode alebo sa pri nej používa mechanizácia je zahrnutá v sekcii C.

Produkt (výrobok) - je výstup ekonomickej činnosti. Je to pojem nadradený tovaru a službám.

Polotovar - výrobok, ktorý už prešiel nejakým spracovaním, ale než bude môcť byť použitý na účel, na aký je určený, je nutné ho ešte opracovať. Môže byť predaný ďalšiemu výrobcovi alebo jeho opracovanie môže byť zadané dodávateľovi. Typickým príkladom je opracovanie odliatkov.

Produkcia (výroba) - je činnosť, ktorou vzniká výrobok. Môže byť meraná rôznym spôsobom – podľa hodnoty alebo podľa fyzikálnych vlastností.

Spracovanie - je činnosť, ktorou sa mení povaha, zloženie alebo forma surového materiálu, polotovaru alebo konečného výrobku pre účely zhotovenia nového výrobku.

Pridaná hodnota - hrubá pridaná hodnota v základných cenách je definovaná ako rozdiel medzi produkciou (výrobou) v základnej cene a výrobnou spotrebou (medzispotrebou) v odberateľských cenách.

2. Zoznam použitých skratiek

ANZSIC	Austrálska a novozélandská Štandardná klasifikácia priemyslu
BECs	Klasifikácia tovaru pre účely ekonomických analýz
CN	Kombinovaná nomenklatúra
COFOG	Klasifikácia funkcií vládnych inštitúcií
CPA	Štandardná klasifikácia produkcie
CPC	Spoločná klasifikácia výrobkov
ČJ	činnostná jednotka
EP	Európsky parlament
ER	Európska rada
ESA	európsky systém účtov
HS	Harmonizovaný systém
ICT	Klasifikácia informačných a komunikačných technológií
ILO	Medzinárodná organizácia práce
IMF	Medzinárodný menový fond
ISCED	Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania
ISCO	Medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní
ISIC	Medzinárodná štandardná klasifikácia všetkých ekonomických činností
JHV	jednotka s homogénnou výrobou
MIG's	hlavné odvetvové zoskupenia
NAICS	Priemyselná klasifikácia Severnej Ameriky
NACE	Klasifikácia ekonomických činností
NCE	Klasifikácia obchodu v Európskych spoločenstvách
NICE	Klasifikácia odvetví v Európskych spoločenstvách
PRODCOM	Európske štatistiky priemyselnej produkcie
SITC	Klasifikácia premiestniteľných výrobkov pre štatistiku medzinárodného obchodu
SNA	systém národných účtov
TSA	Satelitný účet cestovného ruchu
UNESCO	Organizácia OSN pre výchovu, vedu a kultúru
WCO	Svetová colná organizácia
WHO	Svetová zdravotnícka organizácia